

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 25ης Ιουλίου 2008*

Στην υπόθεση C-127/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το High Court (Ιρλανδία) με απόφαση της 14ης Μαρτίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Μαρτίου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

Blaise Baheten Metock,

Hanette Eugenie Ngo Ikeng,

Christian Joel Baheten,

Samuel Zion Ikeng Baheten,

Hencheal Ikogho,

Donna Ikogho,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Roland Chinedu,

Marlene Babucke Chinedu,

Henry Igboanusi,

Roksana Batkowska

κατά

Minister for Justice, Equality and Law Reform,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas και K. Lenaerts, προέδρους τμήματος, A. Tizzano, U. Löhms, J. N. Cunha Rodrigues, M. Plešič (εισηγητή), J. Malenovský, J. Klučka, C. Toader και J.-J. Kasel, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Poiares Maduro
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 17ης Απριλίου 2008 να εκδικαστεί η υπόθεση με την ταχεία διαδικασία σύμφωνα με τα άρθρα 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 104α, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Ιουνίου 2008,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Baheten Metock, η H. E. Ngo Ikeng, ο C. J. Baheten και ο S. Z. Ikeng Baheten, εκπροσωπούμενοι από τους M. de Blacam, SC, και J. Stanley, BL, ενεργούντες κατ' εντολή του V. Crowley, της S. Burke και του D. Langan, solicitors,
- ο H. Ikogho και η D. Ikogho, εκπροσωπούμενοι από την R. Boyle, SC, καθώς και από τους G. O'Halloran, BL, και A. Lowry, BL, ενεργούντες κατ' εντολή του S. Mulvihill, solicitor,
- ο R. Chinedu και η M. Babucke Chinedu, εκπροσωπούμενοι από τους A. Collins, SC, M. Lynn, BL, και P. O'Shea, BL, ενεργούντες κατ' εντολή του B. Burns, solicitor,
- ο H. Igboanusi και η R. Batkowska, εκπροσωπούμενοι από τους M. Forde, SC, και O. Ladenegan, BL, ενεργούντες κατ' εντολή των K. Tunney και W. Mudah, solicitors,
- ο Minister for Justice, Equality and Law Reform, εκπροσωπούμενος από τον D. O'Hagan, επικουρούμενο από τον B. O'Moore, SC, την S. Moorhead, SC, και τον D. Conlan Smyth, BL,

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Bering Liisberg και την B. Weis Fogh,

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Lumma και J. Möller,

- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Τ. Παπαδοπούλου και Μ. Μιχελογιαννάκη,

- η Κυπριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Δ. Λυσάνδρου,

- η Μαλτεζική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Camilleri,

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Wissels και C. ten Dam,

- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Riedl και την T. Fülöp,

- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Guimaraes-Purokoski,

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την I. Rao, επικουρούμενη από τον T. Ward, barrister,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την D. Maidani και τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158, σ. 77, και —διορθωτικά— ΕΕ 2004, L 229, σ. 35, ΕΕ 2005, L 197, σ. 34 και ΕΕ 2007, L 204, σ. 28).

- ² Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο τεσσάρων διαδικασιών δικαστικού ελέγχου ενώπιον του High Court, με αντικείμενο την έκδοση, στο πλαίσιο εκάστης εξ αυτών, διατάξεως certiorari σχετικά με την απόφαση με την οποία ο Minister for Justice, Equality and Law Reform (Υπουργός Δικαιοσύνης, Ισότητας και Νομοθετικής Μεταρρύθμισης, στο εξής: Minister for Justice) δεν επέτρεψε τη διαμονή

υπηκόου τρίτης χώρας, συζύγου πολίτη της Ένωσης εγκατεστημένου στην Ιρλανδία.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

- 3 Η οδηγία 2004/38 εκδόθηκε βάσει των άρθρων 12 ΕΚ, 18 ΕΚ, 40 ΕΚ, 44 ΕΚ και 52 ΕΚ.
- 4 Η πρώτη, η δεύτερη, τρίτη, η τέταρτη, η πέμπτη, η ενδέκατη, η δέκατη τέταρτη και η τριακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής έχουν ως εξής:
- «1) Η ιθαγένεια της Ένωσης παρέχει σε κάθε πολίτη της Ένωσης το πρωτογενές και ατομικό δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, με την επιφύλαξη των περιορισμών και των όρων που ορίζονται στη Συνθήκη και των μέτρων που θεσπίζονται για την εφαρμογή του εν λόγω δικαιώματος.
- 2) Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς, η οποία περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελευθερία σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης.
- 3) Ιθαγένεια της Ένωσης θα πρέπει να είναι το θεμελιώδες καθεστώς των υπηκόων των κρατών μελών όταν ασκούν το δικαίωμά τους της ελεύθερης

κυκλοφορίας και διαμονής. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να κωδικοποιηθούν και να επανεξετασθούν οι ισχύουσες κοινοτικές πράξεις που διέπουν χωριστά τους μισθωτούς, τους μη μισθωτούς, καθώς και τους φοιτητές και άλλα πρόσωπα άνευ επαγγέλματος, προκειμένου να απλοποιηθεί και να ενισχυθεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής όλων των πολιτών της Ένωσης.

4) Στο πλαίσιο αυτό, για να διορθωθεί η τμηματική και αποσπασματική προσέγγιση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής και να διευκολυνθεί η άσκηση του απαιτείται ενιαία νομοθετική πράξη [...].

5) Το δικαίωμα όλων των πολιτών της Ένωσης να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, προκειμένου να ασκείται υπό αντικειμενικές συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας, θα πρέπει να παρέχεται και στα μέλη της οικογένειάς τους, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους. [...]

[...]

11) Το θεμελιώδες και προσωποπαγές δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος μέλος απονέμεται απευθείας στους πολίτες της Ένωσης από τη Συνθήκη και δεν εξαρτάται από την εκπλήρωση διοικητικών διαδικασιών.

[...]

14) Τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούν οι αρμόδιες αρχές για την έκδοση βεβαίωσης εγγραφής ή δελτίου διαμονής θα πρέπει να προσδιορίζονται εξαντλητικά, προκειμένου να αποφεύγονται αποκλίνουσες διοικητικές πρακτικές ή ερμηνείες ικανές να αποτελέσουν άνευ λόγου εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους.

[...]

31) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με την απαγόρευση διακρίσεων που περιέχει ο Χάρτης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία χωρίς να προβαίνουν σε διακρίσεις κατά των δικαιούχων της παρούσας οδηγίας λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλου είδους φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, παρουσίας, γέννησης, ύπαρξης αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.»

5 Κατά το άρθρο 1, στοιχείο α', η οδηγία 2004/38 αφορά, μεταξύ άλλων, «τους όρους που διέπουν την άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στην επικράτεια των κρατών μελών από τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους».

6 Σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/38, για τους σκοπούς της οδηγίας αυτής, ως «μέλος της οικογένειας» νοείται, μεταξύ άλλων, ο/η σύζυγος.

7 Η παράγραφος 1 του άρθρου 3 της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Δικαιούχου», ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία ισχύει για όλους τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, σημείο 2, που τους συνοδεύουν ή [μεταβαίνουν στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση].»

8 Το άρθρο 5 της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Δικαίωμα εισόδου», διευκρινίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων επί των ταξιδιωτικών εγγράφων που ισχύουν για τους εθνικούς συννοριακούς ελέγχους, τα κράτη μέλη επιτρέπουν την είσοδο στην επικράτειά τους σε κάθε πολίτη της Ένωσης ο οποίος φέρει ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο, καθώς επίσης και στα μέλη της οικογένειας που δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους, εφόσον φέρουν ισχύον διαβατήριο.

[...]

2. Στα μέλη της οικογένειας που δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους επιβάλλεται μόνο θεώρηση εισόδου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 539/2001 ή, ενδεχομένως, με το εθνικό δίκαιο. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η κατοχή ισχύοντος δελτίου διαμονής προβλεπομένου στο άρθρο 10, απαλλάσσει τα εν λόγω μέλη της οικογένειας από την απαίτηση θεώρησης.

[...]

5. Το κράτος μέλος μπορεί να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο να γνωστοποιήσει την παρουσία του στην επικράτειά του εντός εύλογης προθεσμίας η οποία δεν δημιουργεί διακρίσεις. Η μη συμμόρφωση με την απαίτηση αυτή είναι δυνατόν να επισύρει κυρώσεις για τον ενδιαφερόμενο, οι οποίες θα είναι αναλογικές και δεν θα εισάγουν διακρίσεις.»

9 Το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Δικαίωμα διαμονής άνω των τριών μηνών», ορίζει:

«1. Όλοι οι πολίτες της Ένωσης έχουν δικαίωμα διαμονής στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών, εφόσον:

- α) είναι μισθωτοί ή μη μισθωτοί στο κράτος μέλος υποδοχής ή
- β) διαθέτουν επαρκείς πόρους για τον εαυτό τους και τα μέλη των οικογενειών τους, ούτως ώστε να μην επιβαρύνουν κατά τη διάρκεια της περιόδου παραμονής τους το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής, καθώς και πλήρη ασφαλιστική κάλυψη ασθένειας στο κράτος μέλος υποδοχής ή
- γ) — έχουν εγγραφεί σε ιδιωτικό ή δημόσιο ίδρυμα, εγκεκριμένο ή χρηματοδοτούμενο από το κράτος μέλος υποδοχής βάσει της νομοθεσίας ή της διοικητικής πρακτικής του, για να παρακολουθήσουν κατά κύριο λόγο σπουδές, συμπεριλαμβανομένων μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης, και
- διαθέτουν πλήρη ασφαλιστική κάλυψη ασθένειας στο κράτος μέλος υποδοχής και βεβαιώνουν την αρμόδια εθνική αρχή, με δήλωση ή με ισοδύναμο μέσο της επιλογής τους, ότι διαθέτουν επαρκείς πόρους για τον εαυτό τους και τα μέλη της οικογένειάς τους, ούτως ώστε να μην επιβαρύνουν το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής κατά τη διάρκεια της παραμονής τους [...]

[...]

2. Το δικαίωμα διαμονής που προβλέπεται στην παράγραφο 1 εκτείνεται στα μέλη της οικογένειας τα οποία δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους, όταν συνοδεύουν [τον πολίτη της Ένωσης ή μεταβαίνουν στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση], και εφόσον ο εν λόγω πολίτης πληροί τους όρους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στοιχεία α', β' ή γ'.

[...]»

- 10 Το άρθρο 9 της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Διοικητικές διατυπώσεις για τα μέλη της οικογένειας που δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους», ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη χορηγούν στα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης τα οποία δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους δελτίο διαμονής, εφόσον η προβλεπόμενη διάρκεια παραμονής τους υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

2. Η προθεσμία που τάσσεται για την υποβολή αίτησης για τη χορήγηση δελτίου διαμονής δεν μπορεί να είναι βραχύτερη των τριών μηνών από την ημερομηνία άφιξης.

3. Η μη συμμόρφωση με την απαίτηση υποβολής αίτησης για τη χορήγηση δελτίου διαμονής είναι δυνατό να επισύρει κυρώσεις για τον ενδιαφερόμενο, οι οποίες θα είναι αναλογικές και δεν θα εισάγουν διακρίσεις.»

- 11 Το άρθρο 10 της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Χορήγηση του δελτίου διαμονής», ορίζει:

«1. Το δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογένειας πολίτη της Ένωσης τα οποία δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους πιστοποιείται με τη χορήγηση εγγράφου το οποίο καλείται “Δελτίο διαμονής μέλους της οικογένειας ενός πολίτη της Ένωσης”, το αργότερο εντός εξαμήνου από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Η βεβαίωση υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση δελτίου διαμονής χορηγείται αμέσως.

2. Προκειμένου να χορηγήσουν δελτίο διαμονής, τα κράτη μέλη απαιτούν την προσκόμιση των ακόλουθων εγγράφων:

α) ισχύον διαβατήριο·

- β) έγγραφο το οποίο πιστοποιεί την ύπαρξη δεσμού συγγένειας ή καταχωρισμένης συμβίωσης·
- γ) τη βεβαίωση εγγραφής ή, ελλείψει συστήματος εγγραφής, οιαδήποτε άλλη απόδειξη διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής του πολίτη της Ένωσης που συνοδεύουν ή [με τον οποίον πρόκειται να γίνει η οικογενειακή επανένωση]·
- δ) στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία γ' και δ', δικαιολογητικά ότι πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία γ' και δ'·

[...]»

- ¹² Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 27 του κεφαλαίου VI της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Περιορισμοί του δικαιώματος εισόδου και του δικαιώματος διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης, ασφάλειας ή δημόσιας υγείας», ορίζουν:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν περιορισμούς στην ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογένειάς τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Δεν μπορεί να γίνεται επίκληση των λόγων αυτών για την εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών.

2. Κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας και να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του αφορώμενου ατόμου. Προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για τη λήψη τέτοιων μέτρων.

Η προσωπική συμπεριφορά του αφορώμενου ατόμου πρέπει να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Αιτιολογίες που δεν συνδέονται με τα στοιχεία της υπόθεσης ή στηρίζονται σε εκτιμήσεις γενικής πρόληψης δεν γίνονται αποδεκτές.»

- 13 Το άρθρο 35 της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Κατάχρηση δικαιώματος», ορίζει:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αρνούνται, να τερματίζουν ή να ανακαλούν οποιοδήποτε δικαίωμα αναγνωριζόμενο από την παρούσα οδηγία, σε περίπτωση κατάχρησης δικαιώματος ή απάτης, όπως π.χ. σε περίπτωση εικονικού γάμου. Τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι αναλογικά και να υπόκεινται στις διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 30 και 31.»

- 14 Κατά το άρθρο της 38, η οδηγία 2004/38 κατάργησε, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 10 και 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2434/92 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1992 (ΕΕ L 245, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1612/68).

Η εθνική νομοθεσία

- 15 Κατά τον χρόνο των περιστατικών της κύριας δίκης, τα της μεταφοράς της οδηγίας 2004/38 στο ιρλανδικό δίκαιο όριζε ο κανονισμός του 2006, περί ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων στο εσωτερικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [European Communities (Free Movement of Persons) (n° 2) Regulations 2006], της 18ης Δεκεμβρίου 2006, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2007 (στο εξής: κανονισμός του 2006).

16 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού του 2006 ορίζει:

«1. Ο παρών κανονισμός έχει εφαρμογή

α) στους πολίτες της Ένωσης,

β) με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, στα αναγνωρισμένα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, τα οποία δεν είναι πολίτες της Ένωσης, και,

γ) με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, σε πρόσωπα εξομοιούμενα προς τα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης.

2. Ο κανονισμός έχει εφαρμογή στα μέλη της οικογένειας μόνον εφόσον αυτά διαμένουν νομίμως σε άλλο κράτος μέλος και

α) σκοπεύουν να εισέλθουν στη χώρα μαζί με τον πολίτη της Ένωσης, στην οικογένεια του οποίου ανήκουν ή

β) σκοπεύουν να εισέλθουν στη χώρα, με σκοπό την οικογενειακή επανένωση με τον πολίτη της Ένωσης στην οικογένεια του οποίου ανήκουν και ο οποίος διαμένει νομίμως στη χώρα.»

17 Στα «αναγνωρισμένα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης», κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού του 2006, περιλαμβάνονται οι σύζυγοι των πολιτών της Ένωσης.

Η διαφορά της κύριας δίκης

Υπόθεση Metock

- 18 Ο Β. Metock, Καμερουνέζος υπήκοος, μετέβη στην Ιρλανδία στις 23 Ιουνίου 2006 και ζήτησε πολιτικό άσυλο. Η σχετική αίτησή του απορρίφθηκε οριστικά στις 28 Φεβρουαρίου 2007.
- 19 Η Η. Ngo Ikeng, εκ γενετής υπήκοος Καμερούν, έλαβε τη βρετανική ιθαγένεια. Διαμένει και εργάζεται στην Ιρλανδία από το τέλος του 2006.
- 20 Ο Β. Metock και η Η. Ngo Ikeng γνωρίστηκαν στο Καμερούν το 1994 και διατηρούν έκτοτε σχέση. Έχουν δύο τέκνα, τα οποία γεννήθηκαν το 1998 και το 2006 αντιστοίχως. Σύναψαν γάμο στην Ιρλανδία στις 12 Οκτωβρίου 2006.
- 21 Στις 6 Νοεμβρίου 2006, ο Β. Metock υπέβαλε αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής, ως σύζυγος πολίτη της Ένωσης εργαζομένου και διαμένοντος στην Ιρλανδία. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση του Minister for Justice της 28ης Ιουνίου 2007, με το αιτιολογικό ότι ο Β. Metock δεν πληρούσε την προϋπόθεση του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού του 2006, περί προηγούμενης νόμιμης διαμονής σε άλλο κράτος μέλος.
- 22 Ο Β. Metock, η Η. Ngo Ikeng και τα τέκνα τους άσκησαν προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής.

Υπόθεση Ikogho

- 23 Ο Η. Ikogho, υπήκοος τρίτης χώρας, μετέβη στην Ιρλανδία τον Νοέμβριο του 2004 και ζήτησε πολιτικό άσυλο. Η αίτησή του απορρίφθηκε οριστικά και ο Minister for Justice εξέδωσε στις 15 Σεπτεμβρίου 2005 διαταγή απελάσεώς του. Η προσφυγή κατά της διαταγής αυτής απορρίφθηκε με διάταξη του High Court της 19ης Ιουνίου 2007.
- 24 Η D. Ikogho, Βρετανή υπήκοος και πολίτης της Ένωσης, διαμένει και εργάζεται στην Ιρλανδία από το 1996.
- 25 Ο Η. Ikogho και η D. Ikogho γνωρίστηκαν στην Ιρλανδία τον Δεκέμβριο του 2004 και σύναψαν εκεί γάμο στις 7 Ιουνίου 2006.
- 26 Στις 6 Ιουλίου 2006, ο Η. Ikogho υπέβαλε αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής ως σύζυγος πολίτη της Ένωσης διαμένοντος και εργαζομένου στην Ιρλανδία. Η αίτηση απορρίφθηκε με απόφαση του Minister for Justice της 12ης Ιανουαρίου 2007, με το αιτιολογικό ότι, λόγω της διαταγής απελάσεως της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, ο Η. Ikogho διέμενε παράνομα στην Ιρλανδία όταν σύναψε γάμο.
- 27 Ο Η. Ikogho και η D. Ikogho άσκησαν προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής.

Υπόθεση Chinedu

- 28 Ο R. Chinedu, Νιγηριανός υπήκοος, μετέβη στην Ιρλανδία τον Δεκέμβριο του 2005 και ζήτησε πολιτικό άσυλο. Η αίτησή του απορρίφθηκε οριστικά στις 8 Αυγούστου 2006. Η M. Babucke, γερμανίδα υπήκοος, διαμένει στην Ιρλανδία.

- 29 Ο R. Chinedu και η M. Babucke σύναψαν γάμο στην Ιρλανδία στις 3 Ιουλίου 2006.
- 30 Με αίτηση που περιήλθε στον Minister for Justice την 1η Αυγούστου 2006, ο R. Chinedu υπέβαλε αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής ως σύζυγος πολίτη της Ένωσης. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση του Minister for Justice της 17ης Απριλίου 2007, με το αιτιολογικό ότι ο R. Chinedu δεν πληρούσε την προϋπόθεση του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού του 2006, περί προηγούμενης νόμιμης διαμονής σε άλλο κράτος μέλος.
- 31 Ο R. Chinedu και η M. Babucke άσκησαν προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής.

Υπόθεση Igboanusi

- 32 Ο H. Igboanusi, Νιγηριανός υπήκοος, μετέβη στην Ιρλανδία στις 2 Απριλίου 2004 και ζήτησε πολιτικό άσυλο. Η αίτησή του απορρίφθηκε στις 31 Μαΐου 2005 και στις 15 Σεπτεμβρίου 2005 ο Minister for Justice εξέδωσε διαταγή απελάσεώς του.
- 33 Η R. Batkowska, Πολωνή υπήκοος, διαμένει και εργάζεται στην Ιρλανδία από τον Απρίλιο του 2006.
- 34 Ο H. Igboanusi και η R. Batkowska γνωρίστηκαν στην Ιρλανδία και σύναψαν εκεί γάμο στις 24 Νοεμβρίου 2006.
- 35 Στις 27 Φεβρουαρίου 2007, ο H. Igboanusi υπέβαλε αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής ως σύζυγος πολίτη της Ένωσης. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση του Minister for Justice της 27ης Αυγούστου 2007, με το αιτιολογικό ότι

ο Η. Igbonanusi δεν πληρούσε την προϋπόθεση του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού του 2006, περί προηγούμενης νόμιμης διαμονής σε άλλο κράτος μέλος.

36 Ο Η. Igbonanusi και η R. Batkowska άσκησαν προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής.

37 Στις 16 Νοεμβρίου 2007, ο Η. Igbonanusi συνελήφθη και τέθηκε υπό κράτηση, προς εκτέλεση της διαταγής απελάσεώς του. Απελάθηκε στη Νιγηρία τον Δεκέμβριο του 2007.

Η διαδικασία της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

38 Στην κύρια δίκη οι τέσσερις υποθέσεις ενώθηκαν.

39 Όλοι οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης υποστήριξαν, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού του 2006 είναι αντίθετο στην οδηγία 2004/38.

40 Προέβαλαν ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών, σύζυγοι πολιτών της Ένωσης, έχουν δικαίωμα, αντλούμενο και εξαρτώμενο από το δικαίωμα του πολίτη της Ένωσης, να κυκλοφορούν και να διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό του οποίου είναι υπήκοος ο πολίτης της Ένωσης και ότι το δικαίωμα αυτό απορρέει από τον οικογενειακό δεσμό και μόνον.

41 Κατ' αυτούς, η οδηγία 2004/38 απαριθμεί εξαντλητικά τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής, σε κράτος μέλος, πολίτη της Ένωσης, υπηκόου άλλου κράτους μέλους, και των μελών της οικογένειάς του και, επομένως, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να επιβάλλουν πρόσθετες προϋποθέσεις. Δεδομένου ότι, αντιθέτως προς την ιρλανδική κανονιστική ρύθμιση, η οδηγία δεν επιβάλλει ως προϋπόθεση την προηγούμενη

νόμιμη διαμονή σε άλλο κράτος, η εν λόγω ρύθμιση είναι αντίθετη στο κοινοτικό δίκαιο.

42 Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης υποστήριξαν, επίσης, ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας που καθίσταται μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης κατά τη διάρκεια της διαμονής του εν λόγω πολίτη σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου είναι υπήκοος θεωρείται ότι συνοδεύει τον πολίτη αυτόν στο κράτος μέλος υποδοχής κατά την έννοια των άρθρων 3, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38.

43 Ο Minister for Justice απάντησε, κατ' ουσίαν, ότι η οδηγία 2004/38 δεν απαγορεύει την επιβολή της προϋποθέσεως του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού του 2006, περί προηγούμενης νόμιμης διαμονής σε άλλο κράτος μέλος.

44 Σύμφωνα με τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και της Κοινότητας, τα κράτη είναι αρμόδια όσον αφορά την είσοδο σε κράτος μέλος υπηκόων τρίτων χωρών, προερχόμενων εκτός της Κοινότητας, ενώ η Κοινότητα είναι αρμόδια να ρυθμίζει τα της κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους στο εσωτερικό της Ένωσης.

45 Επομένως, η οδηγία 2004/38 επιτρέπει στα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της εξουσίας εκτιμήσεως που τους απονέμει, να θέτουν ως προϋπόθεση, για τους υπηκόους τρίτων χωρών, συζύγους πολίτη της Ένωσης, την προηγούμενη νόμιμη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος. Εξάλλου, η συμβατότητα της προϋποθέσεως αυτής με το κοινοτικό δίκαιο προκύπτει από τις αποφάσεις της 23ης Σεπτεμβρίου 2003, C-109/01, Akrich (Συλλογή 2003, σ. I-9607), και της 9ης Ιανουαρίου 2007, C-1/05, Jia (Συλλογή 2007, σ. I-1).

46 Το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι κανένας από τους επίμαχους στην κύρια δίκη γάμους δεν είναι εικονικός.

47 Κρίνοντας ότι για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης είναι απαραίτητη η ερμηνεία της οδηγίας 2004/38, το High Court αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Επιτρέπει η οδηγία 2004/38 στα κράτη μέλη να θέτουν ως γενική προϋπόθεση της υπαγωγής υπηκόου τρίτης χώρας, σύζυγου πολίτη της Ένωσης, στις διατάξεις της τη νόμιμη διαμονή του σε άλλο κράτος μέλος πριν την έλευσή του στο κράτος μέλος υποδοχής;

2) Εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος:

— είναι σύζυγος πολίτη της Ένωσης, διαμένοντας στο κράτος μέλος υποδοχής και πληρούντος κάποια από τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία α', β' ή γ', της εν λόγω οδηγίας, και

— διαμένει στο κράτος μέλος υποδοχής μαζί με τον πολίτη της Ένωσης του οποίου είναι σύζυγος,

ανεξαρτήτως του πού συνάφθηκε ο γάμος τους ή του πώς ο υπήκοος τρίτης χώρας εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής;

3) Αν η απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα είναι αρνητική, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 ο μη κοινοτικός υπήκοος, σύζυγος πολίτη της Ένωσης, ο οποίος:

- είναι σύζυγος πολίτη της Ένωσης, διαμένοντος στο κράτος μέλος υποδοχής και πληρούντος κάποια από τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία α', β' ή γ', της εν λόγω οδηγίας, και,

- διαμένει στο κράτος μέλος υποδοχής μαζί με τον εν λόγω πολίτη της Ένωσης του οποίου είναι σύζυγος,

- εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής χωριστά από τον πολίτη της Ένωσης και,

- εν συνεχεία, σύναψε γάμο με τον πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος υποδοχής;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

⁴⁸ Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η οδηγία 2004/38 απαγορεύει κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας, για να υπαχθεί στις διατάξεις της οδηγίας αυτής ο υπήκοος τρίτης χώρας, που είναι σύζυγος πολίτη της Ένωσης διαμένοντος στο κράτος μέλος αυτό, του οποίου δεν είναι υπήκοος, πρέπει, πριν την έλευσή του στο κράτος μέλος υποδοχής, να διέμενε νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.

⁴⁹ Πρώτον, διαπιστώνεται ότι, όσον αφορά τα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, ουδεμία διάταξη της οδηγίας 2004/38 θέτει ως προϋπόθεση της εφαρμογής της την προηγούμενη διαμονή τους σε κράτος μέλος.

- 50 Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο της 3, παράγραφος 1, η οδηγία 2004/38 ισχύει για όλους τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι, καθώς και για τα μέλη των οικογενειών τους, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, σημείο 2, που τους συνοδεύουν ή μεταβαίνουν στο κράτος μέλος αυτό με σκοπό την οικογενειακή επανένωση. Πάντως, ο ορισμός του «μέλους της οικογένειας» του άρθρου 2, σκέψη 2, της οδηγίας 2004/38 δεν διακρίνει ανάλογα με το αν τα μέλη της οικογένειας διέμεναν νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.
- 51 Σημειωτέον, ακόμη, ότι τα άρθρα 5, 6, παράγραφος 2, και 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38 απονέμουν δικαίωμα εισόδου, διαμονής έως τρεις μήνες και διαμονής άνω των τριών μηνών στο κράτος μέλος υποδοχής, στους υπηκόους τρίτων χωρών που είναι μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης και τον συνοδεύουν ή μεταβαίνουν στο κράτος μέλος αυτό με σκοπό την οικογενειακή επανένωση, ανεξαρτήτως του τόπου ή των περιστάσεων της διαμονής τους προ της ελεύσεώς τους στο εν λόγω κράτος μέλος.
- 52 Ειδικότερα, το άρθρο 5, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2004/38 ορίζει ότι στους υπηκόους τρίτων χωρών, μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, επιβάλλεται μόνο θεώρηση εισόδου, εκτός αν διαθέτουν ισχύον δελτίο διαμονής του άρθρου 10 της οδηγίας αυτής. Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τα άρθρα 9, παράγραφος 1, και 10, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, το δελτίο διαμονής είναι το έγγραφο που πιστοποιεί ότι τα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης που δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους έχουν δικαίωμα διαμονής άνω των τριών μηνών εντός κράτους μέλους, το γεγονός ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, προβλέπει την είσοδο, στο κράτος μέλος υποδοχής, μελών της οικογένειας πολίτη της Ένωσης που δεν διαθέτουν δελτίο διαμονής καθιστά προφανές ότι η οδηγία 2004/38 έχει εφαρμογή και για τα μέλη της οικογένειας που δεν διέμεναν νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.
- 53 Ομοίως, το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38, το οποίο απαριθμεί περιοριστικά τα έγγραφα που οι υπήκοοι τρίτων χωρών, μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, μπορούν να υποχρεωθούν να προσκομίσουν, προκειμένου να τους χορηγηθεί δελτίο διαμονής, δεν προβλέπει δυνατότητα του κράτους μέλους υποδοχής να ζητήσει έγγραφα που να βεβαιώνουν ενδεχομένως την προηγούμενη νόμιμη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος.

- 54 Υπό τις συνθήκες αυτές, η οδηγία 2004/38 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται σε κάθε υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος είναι μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας αυτής, και τον συνοδεύει ή μεταβαίνει σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου ο πολίτης είναι υπήκοος με σκοπό την οικογενειακή επανένωση, και απονέμει στον εν λόγω υπήκοο τρίτης χώρας δικαίωμα εισόδου και διαμονής στο κράτος μέλος αυτό ανεξαρτήτως του αν αυτός διέμενε νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.
- 55 Η ερμηνεία αυτή στηρίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου που είναι σχετική με τις εκδοθείσες πριν από την οδηγία 2004/38 πράξεις του παράγωγου δικαίου που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων.
- 56 Ήδη πριν την έκδοση της οδηγίας 2004/38 ο κοινοτικός νομοθέτης είχε αναγνωρίσει τη σημασία του να εξασφαλιστεί η προστασία της οικογενειακής ζωής των υπηκόων των κρατών μελών, προκειμένου να εξαλειφθούν τα εμπόδια για την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες εγγυάται η Συνθήκη (αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2002, C-60/00, Carpenter, Συλλογή 2002, σ. I-6279, σκέψη 38, της 25ης Ιουλίου 2002, C-459/99, MRAX, Συλλογή 2002, σ. I-6591, σκέψη 53, της 14ης Απριλίου 2005, C-157/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2005, σ. I-2911, σκέψη 26, της 31ης Ιανουαρίου 2006, C-503/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2006, σ. I-1097, σκέψη 41, της 27ης Απριλίου 2006, C-441/02, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2006, σ. I-3449, σκέψη 109, και της 11ης Δεκεμβρίου 2007, C-291/05, Eind, Συλλογή 2007, σ. I-10719, σκέψη 44).
- 57 Προς τούτο, με τον κανονισμό 1612/68 και τις εκδοθείσες πριν από την οδηγία 2004/38 οδηγίες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, ο κοινοτικός νομοθέτης επεξέτεινε ευρέως την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, όσον αφορά την είσοδο και τη διαμονή στο έδαφος των κρατών μελών, στους υπηκόους τρίτων χωρών, συζύγους υπηκόων κρατών μελών (βλ., σχετικά, προπαρατεθείσα απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2006, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 41).
- 58 Είναι αληθές ότι, με τις σκέψεις 50 και 51 της προπαρατεθείσας απόφασης Akrich, το Δικαστήριο έκρινε ότι, για να μπορεί ο υπήκοος τρίτης χώρας που είναι σύζυγος πολίτη της Ένωσης να ασκεί τα δικαιώματα που προβλέπει το άρθρο 10 του κανονισμού 1612/68, πρέπει να διαμένει νομίμως σε ένα κράτος μέλος κατά τον χρόνο της μεταβάσεώς του σε άλλο κράτος μέλος, στο οποίο μεταναστεύει ή έχει μεταναστεύσει ο πολίτης της Ενώσεως. Ωστόσο, το συμπέρασμα αυτό πρέπει να αναθεωρηθεί. Συγκεκριμένα,

η άσκηση τέτοιων δικαιωμάτων δεν μπορεί να εξαρτάται από προηγούμενη νόμιμη διαμονή του συζύγου σε άλλο κράτος μέλος (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσες αποφάσεις MRAX, σκέψη 59, και της 14ης Απριλίου 2005, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 28).

- 59 Η ίδια ερμηνεία πρέπει να γίνει δεκτή κατά μείζονα λόγο για την οδηγία 2004/38, με την οποία τροποποιήθηκε ο κανονισμός 1612/68 και καταργήθηκαν οι προηγούμενες οδηγίες σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη, η οδηγία 2004/38 αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στο να «ενισχυθεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής όλων των πολιτών της Ένωσης», ούτως ώστε οι πολίτες της Ένωσης να μην αντλούν από την οδηγία αυτή λιγότερα δικαιώματα σε σχέση με τις πράξεις του παράγωγου δικαίου που τροποποιήθηκαν ή καταργήθηκαν από αυτή.
- 60 Δεύτερον, η ως άνω ερμηνεία της οδηγίας 2004/38 είναι σύμφωνη με τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατών μελών και Κοινότητας.
- 61 Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι η Κοινότητα αντλεί από τα άρθρα 18, παράγραφος 2, ΕΚ, 40 ΕΚ, 44 ΕΚ και 52 ΕΚ —τα οποία αποτελούν, μεταξύ άλλων, τη νομική βάση της οδηγίας 2004/38— αρμοδιότητα να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την πραγματοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης.
- 62 Συναφώς, όπως τονίστηκε με τη σκέψη 56 της παρούσας αποφάσεως, το να στερούνται οι πολίτες της Ένωσης τη δυνατότητα να έχουν ομαλή οικογενειακή ζωή στο κράτος μέλος υποδοχής αποτελεί σοβαρό κώλυμα στην άσκηση των ελευθεριών που τους εγγυάται η Συνθήκη.
- 63 Επομένως, στο πλαίσιο της αρμοδιότητας που αντλεί από τα εν λόγω άρθρα της Συνθήκης, ο κοινοτικός νομοθέτης μπορεί να ρυθμίσει τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής μελών της οικογένειας πολίτη της Ένωσης στο έδαφος των κρατών μελών, διότι το να μην έχει η οικογένεια του πολίτη της Ένωσης τη δυνατότητα να τον συνοδεύσει ή να μεταβεί στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση θίγει το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας του πολίτη, καθώς τον αποτρέπει από την άσκηση του δικαιώματος εισόδου και διαμονής στο κράτος μέλος αυτό.

- 64 Πάντως, η άρνηση του κράτους μέλους υποδοχής να χορηγήσει στα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης δικαιώματα εισόδου και διαμονής μπορεί να αποθαρρύνει τον πολίτη από το να μεταβεί ή να διαμείνει στο κράτος μέλος αυτό, έστω και αν τα μέλη της οικογένειάς του δεν διέμεναν ήδη νομίμως στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.
- 65 Κατά συνέπεια, ο κοινοτικός νομοθέτης είναι αρμόδιος να ρυθμίσει, όπως πράττει με την οδηγία 2004/38, τα της εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, μελών της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, στο κράτος μέλος εντός του οποίου ο πολίτης ασκεί το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, ακόμη και στην περίπτωση που τα μέλη της οικογένειας δεν διέμεναν νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.
- 66 Επομένως, είναι απορριπτέα η ανάλυση του Minister for Justice, καθώς και πολλών από τις κυβερνήσεις που υπέβαλαν παρατηρήσεις, ότι τα κράτη μέλη είναι αποκλειστικώς αρμόδια, με την επιφύλαξη των διατάξεων του τίτλου IV του τρίτου μέρους της Συνθήκης, να ρυθμίζουν τα της πρώτης προσβάσεως στο κοινοτικό έδαφος των μελών της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, τα οποία είναι υπήκοοι τρίτων χωρών.
- 67 Κατά τα λοιπά, αν αναγνωριζόταν στα κράτη μέλη αποκλειστική αρμοδιότητα να επιτρέπουν ή να αρνούνται την είσοδο και διαμονή στο εσωτερικό τους των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι μέλη της οικογένειας πολιτών της Ένωσης και δεν διέμεναν νομίμως σε άλλο κράτος μέλος, οι προϋποθέσεις της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι θα διέφεραν μεταξύ των κρατών μελών, ανάλογα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας περί μεταναστεύσεως, καθώς ορισμένα κράτη μέλη επιτρέπουν την είσοδο και διαμονή μελών της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, ενώ άλλα όχι.
- 68 Το αποτέλεσμα αυτό θα αντέβαινε προς τον σκοπό του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΕΚ, όσον αφορά την εσωτερική αγορά την οποία χαρακτηρίζει η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Για τη δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς είναι απαραίτητο οι προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολίτη της Ένωσης σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος να είναι ίδιες σε όλα τα κράτη μέλη. Επομένως, η ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης πρέπει να θεωρηθεί ως το δικαίωμα του πολίτη της Ένωσης να εγκαταλείψει οποιοδήποτε κράτος μέλος, ιδίως δε το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, για

να εγκατασταθεί, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, εκτός αυτού του οποίου είναι υπήκοος.

69 Επιπλέον, η ανάλυση για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 66 της παρούσας αποφάσεως θα οδηγούσε στο παράδοξο αποτέλεσμα να υποχρεούται ένα κράτος μέλος, από την οδηγία 2003/86/ΕΚ, του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251, σ. 12), να επιτρέπει την είσοδο και διαμονή του/της συζύγου υπηκόου τρίτης χώρας που κατοικεί νομίμως στο εσωτερικό του, όταν ο/η εν λόγω σύζυγος δεν διαμένει νομίμως σε άλλο κράτος μέλος, αλλά να αρνείται την είσοδο και διαμονή του/της συζύγου πολίτη της Ένωσης υπό τις ίδιες περιστάσεις.

70 Συνεπώς, κάθε υπήκοος τρίτης χώρας που είναι μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 2, σκέψη 2, της οδηγίας 2004/38, και συνοδεύει τον πολίτη της Ένωσης ή μεταβαίνει σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό του οποίου ο πολίτης είναι υπήκοος με σκοπό την οικογενειακή επανένωση, αντλεί από την οδηγία αυτή δικαιώματα εισόδου και διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής, ανεξαρτήτως του αν ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας διέμενε νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.

71 Ο Minister for Justice, καθώς και πολλές από τις κυβερνήσεις που υπέβαλαν παρατηρήσεις, υποστηρίζουν, όμως, ότι, λόγω της έντονης αύξησης της μετανάστευσης, είναι αναγκαίος ο έλεγχος της μετανάστευσης στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας, πράγμα που προϋποθέτει την κατά περίπτωση εξέταση όλων των περιπτώσεων της πρώτης εισόδου στο κοινοτικό έδαφος. Πάντως, μια ερμηνεία της οδηγίας 2004/38 υπό την έννοια ότι απαγορεύεται στα κράτη μέλη να απαιτούν προηγούμενη νόμιμη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος θα υπονόμει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να ελέγχουν τη μετανάστευση στα εξωτερικά σύνορά τους.

72 Ο Minister for Justice υποστηρίζει, ειδικότερα, ότι η ερμηνεία αυτή θα είχε σοβαρές επιπτώσεις για τα κράτη μέλη, καθώς θα συνεπαγόταν υπερβολική αύξηση του αριθμού των προσώπων με δικαίωμα διαμονής στο εσωτερικό της Κοινότητας.

- 73 Συναφώς, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, αφενός, δεν αντλούν από την οδηγία 2004/38 δικαιώματα εισόδου και διαμονής σε κράτος μέλος όλοι οι υπήκοοι τρίτων χωρών, αλλά μόνον όσοι είναι μέλη της οικογένειας, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας αυτής, πολίτη της Ένωσης που άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, εγκαθιστάμενος σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου είναι υπήκοος.
- 74 Αφετέρου, η οδηγία 2004/38 δεν αφαιρεί εντελώς από τα κράτη μέλη την εξουσία ελέγχου της εισόδου μελών της οικογένειας πολιτών της Ένωσης στο εσωτερικό τους. Συγκεκριμένα, δυνάμει των διατάξεων του τίτλου VI της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη μπορούν, εφόσον τούτο δικαιολογείται, να αρνούνται την είσοδο και διαμονή για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Η άρνηση αυτή, πάντως, στηρίζεται σε εξατομικευμένη εξέταση της κάθε περιπτώσεως.
- 75 Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 35 της οδηγίας 2004/38, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αρνούνται, να καταργούν ή να αφαιρούν οποιοδήποτε δικαίωμα απονέμει η παρούσα οδηγία, σε περίπτωση κατάχρησης δικαιώματος ή απάτης, όπως π.χ. σε περίπτωση εικονικού γάμου, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά είναι ανάλογα και υπόκεινται στις διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπει η οδηγία.
- 76 Οι προαναφερθείσες κυβερνήσεις υποστηρίζουν ακόμη ότι η ως άνω ερμηνεία της οδηγίας 2004/38 οδηγεί αδικαιολόγητα σε αντίστροφη δυσμενή διάκριση, στον βαθμό που οι υπήκοοι του κράτους μέλους υποδοχής που δεν άσκησαν το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας δεν μπορούν να αντλήσουν από το κοινοτικό δίκαιο δικαιώματα εισόδου και διαμονής για τα μέλη της οικογένειάς τους που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών.
- 77 Αποτελεί, συναφώς, πάγια νομολογία ότι οι κανόνες της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και οι εκδοθείσες προς εκτέλεση των ως άνω κανόνων πράξεις δεν εφαρμόζονται επί δραστηριοτήτων οι οποίες δεν έχουν κανένα στοιχείο συνδέσεως με οποιαδήποτε από τις προβλεπόμενες στο κοινοτικό δίκαιο καταστάσεις και των οποίων όλα τα ασκούντα επιρροή στοιχεία περιορίζονται στο εσωτερικό ενός και μόνον κράτους μέλους (απόφαση της 1ης Απριλίου 2008, C-212/06, *Gouvernement de la Communauté française και gouvernement wallon*, Συλλογή 2008, σ. I-1683, σκέψη 33).

- 78 Επομένως, τυχόν διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των πολιτών αυτών της Ένωσης και αυτών που έχουν ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, όσον αφορά την είσοδο και διαμονή των μελών της οικογένειάς τους, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.
- 79 Εξάλλου, πρέπει να υπομνηστεί ότι όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, το άρθρο 8 της οποίας κατοχυρώνει το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.
- 80 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2004/38 απαγορεύει κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας, για να μπορεί υπήκοος τρίτης χώρας, σύζυγος πολίτη της Ένωσης διαμένοντος στο κράτος μέλος αυτό, του οποίου δεν είναι υπήκοος, να επικαλεστεί τις διατάξεις της οδηγίας αυτής, πρέπει, πριν την έλευσή του στο κράτος μέλος υποδοχής, να διέμενε νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 81 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν ο/η σύζυγος πολίτη της Ένωσης που άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας εγκαθιστάμενος σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος μπορεί να θεωρηθεί ότι συνοδεύει τον εν λόγω πολίτη ή μεταβαίνει στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, και, επομένως, να επικαλεστεί τις διατάξεις της οδηγίας αυτής, ανεξαρτήτως του τόπου και της ημερομηνίας συνάψεως του γάμου, καθώς και των περιστάσεων υπό τις οποίες εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής.
- 82 Πρέπει, καταρχάς, να υπομνηστεί ότι, όπως προκύπτει από την πρώτη, την τέταρτη και την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη, σκοπός της οδηγίας 2004/38 είναι να διευκολυνθεί η άσκηση του πρωτογενούς και ατομικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής εντός των κρατών μελών, το οποίο αντλούν οι πολίτες της Ένωσης απευθείας από τη Συνθήκη.

- 83 Εξάλλου, όπως τονίζεται στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/38, το δικαίωμα όλων των πολιτών της Ένωσης να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα εντός των κρατών μελών, για να ασκείται υπό αντικειμενικές συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας, θα πρέπει να παρέχεται και στα μέλη της οικογένειάς τους, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους.
- 84 Λαμβανομένων υπόψη του πλαισίου και των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία 2004/38, οι διατάξεις της δεν πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικά και, εν πάση περιπτώσει, κατά τρόπο που να στερούνται την πρακτική αποτελεσματικότητά τους (βλ., συναφώς, απόφαση Eind, προπαρατεθείσα, σκέψη 43).
- 85 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 ορίζει ότι η οδηγία αυτή ισχύει για όλους τους πολίτες της Ένωσης, οι οποίοι μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, σημείο 2, που τους συνοδεύουν ή μεταβαίνουν στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση.
- 86 Τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2004/38, σχετικά, αντιστοίχως, με το δικαίωμα διαμονής έως τρεις μήνες και με το δικαίωμα διαμονής άνω των τριών μηνών, επιβάλλουν, επίσης, να χορηγείται δικαίωμα διαμονής, στο κράτος μέλος υποδοχής, στα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης που δεν είναι υπήκοοι κρατους μέλους και τον συνοδεύουν ή μεταβαίνουν στο κράτος μέλος αυτό με σκοπό την οικογενειακή επανένωση.
- 87 Πρώτον, καμία από τις διατάξεις αυτές δεν ορίζει ότι ο πολίτης της Ένωσης, κατά τον χρόνο μεταβάσεώς του στο κράτος μέλος υποδοχής, πρέπει ήδη να έχει οικογένεια, ώστε τα μέλη της, υπήκοοι τρίτων χωρών, να μπορούν να επικαλεστούν τα δικαιώματα που καθιερώνει η εν λόγω οδηγία.
- 88 Προβλέποντας ότι τα μέλη της οικογένειας του πολίτη της Ένωσης μπορούν να μεταβούν στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση, ο κοινοτικός νομοθέτης δέχθηκε, αντιθέτως, το ενδεχόμενο ο πολίτης της Ένωσης να δημιουργήσει οικογένεια αφού ασκήσει το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας.

- 89 Η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη με τον σκοπό της οδηγίας 2004/38 να διευκολυνθεί η άσκηση του πρωτογενούς δικαιώματος διαμονής των πολιτών της Ένωσης σε κράτος μέλος εκτός εκείνου του οποίου είναι υπήκοοι. Συγκεκριμένα, αν ένας πολίτης της Ένωσης δημιουργήσει οικογένεια αφού εγκατασταθεί στο κράτος μέλος υποδοχής, η άρνηση του κράτους μέλους αυτού να επιτρέψει στα μέλη της οικογένειάς του που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών να μεταβούν εκεί με σκοπό την οικογενειακή επανένωση μπορεί να αποθαρρύνει τον πολίτη από το να συνεχίσει τη διαμονή του στο εν λόγω κράτος και να τον παρακινήσει να το εγκαταλείψει, προκειμένου να διάγει οικογενειακό βίο σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα.
- 90 Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών, μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, αντλούν από την οδηγία 2004/38 το δικαίωμα μεταβάσεως στο κράτος μέλος υποδοχής, με σκοπό την επανένωση της οικογένειας του πολίτη, ανεξαρτήτως του αν αυτός εγκαταστάθηκε εκεί πριν ή μετά τη δημιουργία οικογένειας.
- 91 Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν ο υπήκοος τρίτης χώρας που εισήλθε σε κράτος μέλος προτού καταστεί μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, διαμένοντας στο κράτος μέλος αυτό, μπορεί να θεωρηθεί ότι συνοδεύει πολίτη της Ένωσης ή μεταβαίνει στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38.
- 92 Δεν έχει σημασία αν οι υπήκοοι τρίτων χωρών, μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, εισήλθαν στο κράτος μέλος υποδοχής προτού καταστούν ή αφού κατέστησαν μέλη της οικογένειας του πολίτη αυτού της Ένωσης, διότι η άρνηση του κράτους μέλους υποδοχής να τους χορηγήσει δικαίωμα διαμονής μπορεί επίσης να αποθαρρύνει τον εν λόγω πολίτη της Ένωσης από το να συνεχίσει τη διαμονή του στο κράτος μέλος αυτό.
- 93 Κατά συνέπεια, υπό το πρίσμα της ανάγκης να μην ερμηνεύονται περιοριστικά οι διατάξεις της οδηγίας 2004/38 και να μη στερούνται την πρακτική αποτελεσματικότητάς τους, η φράση του άρθρου 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας «μέλη των οικογενειών [πολιτών της Ένωσης] που τους συνοδεύουν» πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιλαμβάνει τόσο τα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης που εισήλθαν μαζί του στο κράτος μέλος υποδοχής όσο και εκείνα που διαμένουν μαζί του στο κράτος μέλος αυτό, χωρίς, στη δεύτερη περίπτωση, να χρειάζεται να γίνει διάκριση ανάλογα με το αν οι υπήκοοι τρίτων χωρών εισήλθαν στο εν λόγω κράτος

μέλος είτε πριν ή μετά τον πολίτη της Ένωσης είτε προτού καταστούν ή αφού κατέστησαν μέλη της οικογένειάς του.

- 94 Η εφαρμογή της οδηγίας 2004/38 μόνο στα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης που τον «συνοδεύουν» ή «[μεταβαίνουν στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση]» θα ισοδυναμούσε με περιορισμό των δικαιωμάτων εισόδου και διαμονής μελών της οικογένειας πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος όπου αυτός διαμένει.
- 95 Από τη στιγμή που ο υπήκοος τρίτης χώρας, μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, αντλεί από την οδηγία 2004/38 δικαιώματα εισόδου και διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής, το κράτος μέλος αυτό μπορεί να περιορίσει τα εν λόγω δικαιώματα μόνον εφόσον τηρεί τα άρθρα 27 και 35 της οδηγίας αυτής.
- 96 Η τήρηση του άρθρου 27 επιβάλλεται ιδίως όταν το κράτος μέλος θελήσει να επιβάλει κυρώσεις στον υπήκοο τρίτης χώρας που εισήλθε και/ή διέμενε εντός του κατά παράβαση της νομοθεσίας περί μετανάστευσης, προτού αποκτήσει καταστεί μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης.
- 97 Ωστόσο, ακόμη και αν η συμπεριφορά του ενδιαφερομένου δεν δικαιολογεί τη λήψη μέτρων δημόσια τάξης ή δημόσιας ασφάλειας, κατά την έννοια του άρθρου 27 της οδηγίας 2004/38, το κράτος μέλος δύναται να του επιβάλει άλλες κυρώσεις, που δεν θίγουν την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή, όπως είναι το πρόστιμο, υπό την προϋπόθεση ότι οι κυρώσεις αυτές είναι αναλογικές (βλ., συναφώς, απόφαση MRAX, προπαρατεθείσα, σκέψη 77 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 98 Τρίτον, ούτε το άρθρο 3, παράγραφος 1, ούτε άλλη διάταξη της οδηγίας 2004/38 θέτει προϋποθέσεις όσον αφορά τον τόπο συνάψεως του γάμου πολίτη της Ένωσης με υπήκοο τρίτης χώρας.

- 99 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας που είναι σύζυγος πολίτη της Ένωσης, διαμένοντας σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος, και τον συνοδεύει ή μεταβαίνει στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση μπορεί να επικαλεστεί τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, ανεξαρτήτως του τόπου και της ημερομηνίας συνάψεως του γάμου τους, καθώς και του τρόπου με τον οποίον ο υπήκοος της τρίτης χώρας εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 100 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 101 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Η οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν

ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ, απαγορεύει κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας, για να μπορεί υπήκοος τρίτης χώρας, σύζυγος πολίτη της Ένωσης διαμένοντας στο κράτος μέλος αυτό, του οποίου δεν είναι υπήκοος, να επικαλεστεί τις διατάξεις της οδηγίας αυτής, πρέπει, πριν την έλευσή του στο κράτος μέλος υποδοχής, να διέμενε νομίμως σε άλλο κράτος μέλος.

- 2) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας που είναι σύζυγος πολίτη της Ένωσης, διαμένοντας σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος, και τον συνοδεύει ή μεταβαίνει στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση μπορεί να επικαλεστεί τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, ανεξαρτήτως του τόπου και της ημερομηνίας συνάψεως του γάμου τους, καθώς και του τρόπου με τον οποίον ο υπήκοος αυτός της τρίτης χώρας εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής.

(υπογραφές)